3. Таран І.В. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності при здійсненні експортних операцій. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2005. № 52 (2). С. 97-100

ВИКОРИСТАННЯ СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ У СТРАТЕГІЧНОМУ АНАЛІЗІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Ковернінська Юлія Вікторівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Оцінка фінансового стану підприємств є не лише базовим етапом управління, але й невід'ємною складовою стратегічного аналізу, який визначає напрями розвитку бізнесу. Адже, фінансовий стан компанії являється інтегральним показником, який відображає не лише ступінь ефективності поточної діяльності, але й забезпечення стабільності перед зовнішніми викликами та перспективи для подальшого розвитку. Для українських підприємств, що функціонують у складних умовах економічної невизначеності та військових загроз, стратегічний аналіз набуває критичного значення як інструмент ухвалення ефективних рішень. У цьому контексті застосування статистичних методів стає надзвичайно важливим, оскільки вони дозволяють глибоко досліджувати фінансові дані, виявляти приховані залежності та створювати прогнозні моделі. Зокрема, методи трендового аналізу, регресійного моделювання та кластеризації забезпечують оцінку динаміки змін фінансових показників, ідентифікацію ключових чинників впливу та порівняльну оцінку діяльності підприємства на фоні конкурентів. Крім того, у світлі цифрової трансформації економіки ці методи гармонійно інтегруються з сучасними технологіями, такими як Big Data та алгоритми штучного інтелекту. Це дозволяє підприємствам не тільки ефективніше аналізувати дані, а й оперативно адаптуватися до змін, використовуючи прогресивні стратегії. Таким чином, статистичні методи не лише сприяють діагностиці поточного стану, а й виступають основою для формування рішень, що відповідають викликам сучасності в стратегічному вимірі.

В узагальненому розумінні стратегічний аналіз фінансового стану підприємства можна тлумачити як «різновид фінансового аналізу, що орієнтується на всебічний аналіз фінансових аспектів діяльності підприємства з точки зору забезпечення найбільш повної реалізації його фінансового потенціалу задля довгострокового стабільного розвитку» [1]. Такий аналіз дозволяє ідентифікувати сильні та слабкі сторони фінансової діяльності, оцінити потенційні ризики і перспективи, а також сформувати рекомендації для

підвищення ефективності управління. У цьому процесі використовуються різноманітні підходи: традиційні фінансові методи (розрахунок коефіцієнтів, трендовий аналіз), економіко-математичні підходи (моделювання, аналіз сценаріїв), експертні оцінки, а також статистичні методи. Статистичні методи займають важливе місце серед цих підходів (табл.1.).

Таблиця 1

Особливості використання статистичних методів у стратегічному аналізі фінансового стану підприємства

Статистичні методи	Характеристика
Регресійний аналіз	Дозволяє моделювати залежність фінансових показників (прибутку, рентабельності) від ключових факторів (наприклад, витрат або ціни на продукцію).
Дискримінантний аналіз	Застосовується для визначення ймовірності фінансової неспроможності або для розподілу підприємств за категоріями фінансової стабільності.
Аналіз часових рядів	Забезпечує прогнозування динаміки фінансових показників (прибуток, витрати, грошові потоки) на основі історичних даних.
Факторний аналіз	Визначає ключові фактори, що впливають на фінансовий стан, такі як структура капіталу чи рівень боргового навантаження.
Кореляційний аналіз	Допомагає визначити взаємозв'язок між різними фінансовими показниками (наприклад, прибутковістю і оборотністю активів).
Кластерний аналіз	Сегментує підприємства або бізнес-одиниці за фінансовими характеристиками для розробки стратегій розвитку чи оптимізації.
Імітаційне моделювання (Монте-Карло)	Служить інструментом для аналізу ризиків та моделювання сценаріїв фінансового стану в ситуаціях високої невизначеності.
Статистичні методи оптимізації	Забезпечують пошук оптимального розподілу фінансових ресурсів або структури витрат для підвищення фінансової ефективності.
SWOT-аналіз із використанням статистики	Використання фінансових даних для кількісної оцінки сильних сторін, слабкостей, можливостей і загроз підприємства.

Джерело: складено автором на основі [1], [2]

Для визначення переваг і недоліків застосування статистичних методів у стратегічному аналізі фінансового стану підприємств, а також для ідентифікації можливостей та ризиків було здійснено відповідний SWOT-аналіз (рис. 1).

Виходячи з даних представлених на рис. 1. можна стверджувати, що використання сильних сторін (аналітичність, прогнозування) в поєднанні з можливостями (технологічні інновації) може значно покращити ефективність фінансового аналізу в стратегічному вимірі. В той же час, усунення слабких сторін (підготовка персоналу, поліпшення якості даних) і мінімізація загроз (адаптація до змін) є визначально важливими для успіху.

Рис. 1. SWOT-аналіз статистичних методів у стратегічному аналізі фінансового стану підприємства

Джерело: складено автором

Отже, статистичні методи є невід'ємною складовою стратегічного аналізу фінансового стану підприємств, забезпечуючи точність та ефективність управлінських рішень у складних умовах сучасного бізнес-середовища. Завдяки здатності до обробки значних обсягів інформації, вони дозволяють виявляти приховані залежності між фінансовими показниками, будувати прогнозні моделі та оцінювати різноманітні сценарії розвитку. Застосування таких підходів, як регресійний і кластерний аналіз, імітаційне моделювання та аналіз часових рядів, створює потужний інструментарій для розробки стратегій, що враховують сучасні виклики. Інтеграція статистичних методів із новітніми цифровими технологіями, такими як Big Data та штучний інтелект, значно підвищує їхню ефективність, дозволяючи оперативно реагувати на ризики. Разом із тим, для забезпечення максимальної користі необхідно подолати певні обмеження, зокрема, забезпечити високу якість вхідних даних, вдосконалити підготовку кадрів та адаптувати процеси до сучасних технологічних стандартів. Усунення цих слабких сторін сприятиме більш результативному використанню статистичних методів, відкриваючи додаткові можливості для вдосконалення фінансового управління. Таким чином, стратегічний аналіз фінансового стану підприємства на основі статистичних методів є ключовим елементом ефективного управління. Поєднання технологічних інновацій із потужним аналітичним підходом сприятиме фінансовій стійкості та підвищенню конкурентоспроможності підприємств на ринку.

Список використаних джерел

1. Ковернінська Ю.В. Переваги та ризики використання Digital-технологій у стратегічному фінансовому аналізі діяльності суб'єктів господарювання.

Цифрове наукове суспільство: соціально-економічні, правові та міжнародні аспекти: зб. наук. пр. з матеріалами III Міжнар. наук. конф. (м. Дніпро, 6 вересня 2024р.). Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. С. 27-28. URL: https://doi.org/10.62731/mcnd-06.09.2024

2. Підлипна Р., Підлипний Ю., Індус К. Використання статистичних методів у фінансовому менеджменті для оптимізації прийняття управлінських рішень. *Молодий вчений*, 4 (128), 215-220. URL: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-4-128-27

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Колмакова Олена Миколаївна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та маркетингу;
Ткаченко Анастасія Сергіївна,
студентка;
Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова

Будівельна галузь – це фундамент економіки, що створює як виробничі, так і невиробничі об’єкти нерухомості. В умовах швидких технологічних змін та міжнародної інтеграції точна оцінка основних засобів стає критично важливою. Цей процес не лише забезпечує достовірність фінансової звітності, але й дозволяє компаніям ефективніше використовувати свої активи, приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій та адаптуватися до мінливих ринкових умов. Глибоке розуміння теоретичних засад оцінки є необхідною умовою для успішного управління будівельною компанією.

Оцінка основних засобів – це невід’ємна частина обліку та управління активами підприємства. Вона дозволяє точно визначити вартість майна на різних етапах його життєвого циклу та забезпечує достовірність фінансової звітності. Методи оцінки регламентуються законодавством та визначаються залежно від конкретних умов. Оцінка майна компанії є незамінним інструментом для ефективного управління активами. Визначення ринкової вартості об'єктів дозволяє оптимізувати бізнес-процеси, знизити ризики та підвищити прибутковість. Крім того, точна оцінка робить компанію більш привабливою для інвесторів і сприяє її успішному розвитку на ринку [1, с. 7].

Основні засоби (ОЗ), які застосовують будівельні підприємства у своїй діяльності, можна систематизувати за такими ознаками: за функціональним призначенням – виробничі та невиробничі; за галузевою належністю – промислові, будівельні, транспортні, сільськогосподарські, засоби зв’язку тощо;